

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ "КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО"

Факультет прикладної математики Кафедра програмного забезпечення комп'ютерних систем

Лабораторна робота №3

з дисципліни "Бази даних" тема "Засоби оптимізації роботи СУБД PostgreSQL"

Виконав	Перевірив
студент II курсу	""20p.
групи КП-93	викладач
Філенко Богдан Миколайович (прізвище, ім'я, по батькові)	Петрашенко Андрій Васильович (прізвище, ім'я, по батькові)
Варіант 25	

Мета роботи

Здобуття практичних навичок використання засобів оптимізації СУБД PostgreSQL.

Постановка завдання

- Перетворити модуль "Модель" з шаблону МVС лабораторної роботи
 №2 у вигляд об'єктно-реляційної проекції (ORM).
- 2. Створити та проаналізувати різні типи індексів у PostgreSQL.
- 3. Розробити тригер бази даних PostgreSQL.

Завдання 1

Перетворений код:

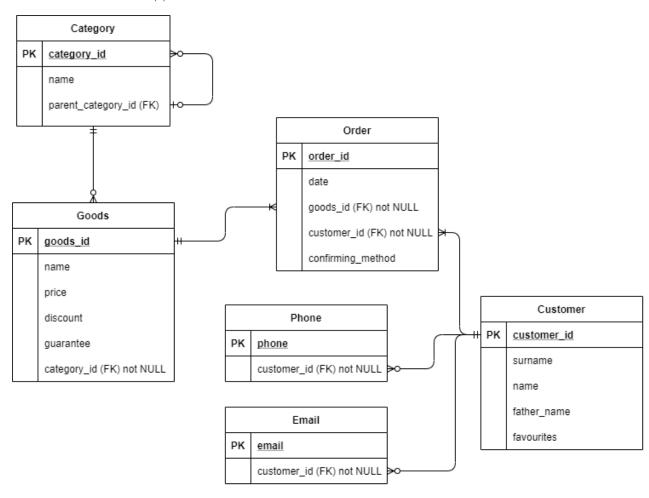
```
1 from category import Category
    from customer import Customer
    from email import Email
   from phone import Phone
5 from goods import Goods
    from order import Order
8 from base import Base, Session, engine
11 import query_parser
13 def iterator(mes):
           mes += "chr(trunc(65+random()*25)::int) || "
      return mes
19 class Model:
      # ======= ctor ======
       def __init__(self):
       Base.metadata.create_all(engine)
self.session = Session()
          self.conn = psycopg2.connect("dbname='shop' user='postgres' host='localhost' password='3497279088'") self.curs = self.conn.cursor()
24
        # ====== Goods table ======
        def read_goods_by_pk(self, goods_pk):
            return self.session.query(Goods).filter(Goods.goods_id == goods_pk).one()
30
      def insert_goods(self, goods):
          self.session.add ( {\tt Goods}({\tt goods[0], goods[1], goods[2], goods[3], goods[4], self.session.query ( {\tt Category}) \\
                                   .filter(Category.category_id == goods[4]).one()))
           self.session.commit()
       def update_goods(self, goods):
          self.session.query(Goods).filter(Goods.goods_id == goods[0]) \
             .update({'name': goods[1], 'price': goods[2], 'discount': goods[3], 'guarantee': goods[4],
                         'category_id': goods[5]})
40
          self.session.commit()
      def delete_goods(self, goods_start_id, goods_end_id):
           self.session.query(Goods).filter(Goods.goods_id >= goods_start_id).filter(Goods.goods_id <= goods_end_id)\</pre>
                .delete()
45
           self.session.commit()
46
       def generate_goods(self, goods_counter):
48
            message = "SELECT "
           for i in range(2):
50
               message = iterator(message)
           message += 'chr(trunc(65+random()*25)::int), trunc(10000+random()*999999)::int, random()*30, 24, ' \
                       '(SELECT category_id FROM "Category" order by random() limit 1) from generate_series(1, \{\})' \
          self.curs.execute('INSERT INTO "Goods" (name, price, discount, guarantee, category_id) {}'.format(message))
            self.conn.commit()
```

```
# ======= Customers table =======
       def read customer by pk(self, customer pk):
          return self.session.query(Customer).filter(Customer.customer_id == customer_pk).one()
       def insert_customer(self, customer):
          self.session.add(Customer(customer[0], customer[1], customer[2], customer[3]))
          self.session.commit()
       def update customer(self, customer):
          self.session.query(Customer).filter(Customer.customer_id == customer[0]) \
            .update({'surname': customer[1], 'name': customer[2], 'father_name': customer[3], 'favourites': customer[4]})
68
       def delete_customer(self, customer_start_id, customer_end_id):
         self.session.query(Customer).filter(Customer.customer_id >= customer_start_id) \
                              .filter(Customer.customer_id <= customer_end_id).delete()</pre>
         self.session.commit()
74
       def generate_customers(self, customers_number):
          message = "SELECT "
          message = iterator(message)
          message += "chr(trunc(65+random()*25)::int) as surname, "
          message = iterator(message)
          message += "chr(trunc(65+random()*25)::int) as name, "
          message = iterator(message)
          message += "chr(trunc(65+random()*25)::int) as father_name "
          self.curs.execute('INSERT INTO "Customer" (surname, name, father_name, favourites) {},'
                                .format(message, customers_number))
  86
            self.conn.commit()
          # ======= Phone table ======
          def read_phone_by_pk(self, phone_pk):
             return self.session.query(Phone).filter(Phone.phone == phone_pk).one()
          def insert_phone(self, phone):
            self.session.add(Phone(phone[0], phone[1], self.session.query(Customer)
                                     .filter(Customer.customer_id == phone[1]).one()))
            self.session.commit()
          def update_phone(self, phone):
  98
            self.session.query(Phone).filter(Phone.phone == phone[0]) \
                 .update({'phone': phone[1], 'customer_id': phone[2]})
            self.session.commit()
          def delete_phone(self, phone):
              self.session.query(Phone).filter(Phone.phone.ilike(phone)).delete()
 104
             self.session.commit()
 106
          def generate_phone(self, phone_counter):
             self.curs.execute('INSERT INTO "Phone" SELECT ' + "'+'" + ' || text(trunc(100000000+random()*99999999)::int), '
                                                                       '(SELECT customer_id FROM "Customer" order by random() limit 1) FROM generate_series(1, {})'.
                                format(phone_counter))
            self.conn.commit()
          # ======= Email table =======
          def read_email_by_pk(self, email_pk):
              return self.session.query(Email).filter(Email.email == email_pk).one()
```

```
def insert email(self, email):
               {\tt self.session.add}({\tt Email}({\tt email}[0],\ {\tt email}[1],\ {\tt self.session.query}({\tt Customer})
                                                              .filter(Customer.customer_id == email[1]).one()))
                self.session.commit()
       def update_email(self, email):
               self.session.query(Email).filter(Email.email == email[0]) \
                      .update({'email': email[1], 'customer_id': email[2]})
                self.session.commit()
      def delete_email(self, email):
               self.session.query(Email).filter(Email.email == email).delete()
                self.session.commit()
      def generate_emails(self, emails_counter):
               message = "SELECT "
              for i in range(2):
                      message = iterator(message)
               message += "'@gmail.com'"
             self.curs.execute('INSERT INTO "Email" {}, (SELECT customer_id FROM "Customer" '
                                                     'order by random() limit 1) FROM generate_series(1, {})'.
                                                    format(message, emails_counter))
            self.conn.commit()
       # ====== Category table ======
       def read_category_by_pk(self, category_pk):
              return self.session.query(Category).filter(Category.category_id == category_pk).one()
       def insert category(self, category):
              if category[1] != '':
        if category[1] != '':
               self.session.add(Category(category[0], category[1]))
            self.session.add(Category(category[0]))
       self.session.commit()
def update_category(self, category):
      self.session.query(Category).filter(Category.category_id == category[0]) \
            .update({'name': category[1], 'parent_category_id': category[2]})
        self.session.commit()
def delete_category(self, category_start_id, category_end_id):
      self.session.query(Category).filter(Category.category_id >= category_start_id) \
                                                 .filter(Category.category_id <= category_end_id).delete()</pre>
def generate_categories(self, categories_counter):
       message = "SELECT "
        for i in range(2):
            message = iterator(message)
        message += "chr(trunc(65+random()*25)::int), null"
        self.curs.execute(\texttt{'INSERT INTO "Category" (name, parent\_category\_id) \{} \\ FROM generate\_series(1, \{\}) \\ \texttt{'INSERT INTO "Category" (name, parent\_category\_id) } \\ \texttt{'INSERT INTO "Category (name, parent\_category\_id) } \\ \texttt{'INSERT INTO "Category (name, parent\_category\_id) } \\ \texttt{
                                            .format(message, categories_counter))
       self.conn.commit()
# ======= Order table =======
def read_order_by_pk(self, order_pk):
       return self.session.query(Order).filter(Order.order_id == order_pk).one()
def insert_order(self, order):
        {\tt self.session.add} ( {\tt Order[0], order[1], order[2], order[3], self.session.query} ( {\tt Goods}) \\
```

```
self.session.add (Order (order [0], order [1], order [2], order [3], self.session.query (Goods) \\
                                   .filter(Goods.goods_id == order[1]).one(), self.session.query(Customer)
                                   .filter(Customer.customer_id == order[2]).one()))
            self.session.commit()
180
         def update_order(self, order):
           self.session.query(Order).filter(Order.order_id == order[0]) \
                 .update({'date': order[1], 'goods_id': order[2], 'customer_id': order[3], 'confirming_method': order[4]})
           self.session.commit()
        def delete_order(self, order_start_id, order_end_id):
           self.session.query(Order).filter(Order.order_id >= order_start_id).filter(Order.order_id <= order_end_id)\
                 .delete()
            self.session.commit()
        def generate_orders(self, orders_number):
            message = "SELECT timestamp '2008-01-10 20:00:00' + " \
                       "random() * (timestamp '2020-12-31 23:00:00' - timestamp '2008-01-10 20:00:00'), " \backslash
                       '(SELECT goods_id FROM "Goods" order by random() limit 1), ' \
                      '(SELECT customer_id FROM "Customer" order by random() limit 1), ' + "'phone'"
          self.curs.execute('INSERT INTO "Order" '
                              "(date, goods\_id, customer\_id, confirming\_method) \ \{\} \ from \ generate\_series (1, \ \{\})"
                               .format(message, orders_number))
198
           self.conn.commit()
        # ======= Find =======
         def find_entities(self, query):
            pass
             try:
                message = "SELECT * FROM \"{}\" WHERE ".format(query[0])
205
               message += query_parser.QueryParser.parse_query(query)
206
               message = message.rstrip("and ")
                self.curs.execute(message)
208
                 return self.curs.fetchall()
           except Exception as ex:
                raise ex
           finally:
                 self.conn.rollback()
```

Схема бази даних:

Класи ORM:

Клас Category

```
from base import Base
from sqlalchemy import Column, Integer, REAL, String, ForeignKey

class Category(Base):
    __tablename__ = 'Category'

category_id = Column(Integer, primary_key=True)
name = Column(String)
parent_category_id = Column(Integer, ForeignKey('Category.category_id'))

def __init__(self, name, parent_category_id=None):
    self.name = name
    self.parent_category_id = parent_category_id
```

Клас Customer

```
from base import Base
from sqlalchemy import Column, Integer, String, VARCHAR, ARRAY
class Customer(Base):
    __tablename__ = 'Customer'

customer_id = Column(Integer, primary_key=True)
surname = Column(String)
name = Column(String)
father_name = Column(String)
favourites = Column(ARRAY(VARCHAR(100)))

def __init__(self, surname, name, father_name, favourites):
    self.surname = surname
    self.father_name = father_name
    self.father_name = father_name
    self.father_name = favourites
```

Клас Email

```
from base import Base
from sqlalchemy import Column, Integer, String, ForeignKey
from sqlalchemy.orm import relationship

class Email(Base):
    __tablename__ = 'Email'

email = Column(String, primary_key=True)
customer_id = Column(Integer, ForeignKey('Customer.customer_id'))
customer = relationship('Customer', backref='Email')

def __init__(self, email, customer_id, customer):
    self.email = email
    self.customer_id = customer_id
self.customer = customer
```

Клас Goods

```
from base import Base
   from sqlalchemy import Column, Integer, REAL, String, ForeignKey
   from sqlalchemy.orm import relationship
6 class Goods(Base):
       __tablename__ = 'Goods'
       goods_id = Column(Integer, primary_key=True)
       name = Column(String, unique=True)
       price = Column(REAL)
       discount = Column(REAL)
       guarantee = Column(Integer)
       category_id = Column(Integer, ForeignKey('Category.category_id'))
       category = relationship('Category', backref="Goods")
       def __init__(self, name, price, discount, guarantee, category_id, category):
          self.name = name
          self.price = price
         self.discount = discount
         self.guarantee = guarantee
self.category_id = category_id
          self.category = category
```

Клас Order

```
from base import Base
    from sqlalchemy import Column, Integer, String, ForeignKey, Date
    from sqlalchemy.orm import relationship
6 class Order(Base):
       __tablename__ = 'Order'
       order_id = Column(Integer, primary_key=True)
       date = Column(Date)
       goods_id = Column(Integer, ForeignKey('Goods.goods_id'))
       goods = relationship('Goods', backref='Order')
       customer_id = Column(Integer, ForeignKey('Customer.customer_id'))
14
       customer = relationship('Customer', backref='Order')
       confirming_method = Column(String)
       def __init__(self, date, goods_id, customer_id, confirming_method, goods, customer):
           self.date = date
          self.goods_id = goods_id
           self.customer_id = customer_id
          self.confirming_method = confirming_method
           self.goods = goods
            self.customer = customer
```

Клас Phone

```
from base import Base
from sqlalchemy import Column, Integer, String, ForeignKey
from sqlalchemy.orm import relationship

class Phone(Base):
   __tablename__ = 'Phone'

phone = Column(String, primary_key=True)
customer_id = Column(Integer, ForeignKey('Customer.customer_id'))
customer = relationship('Customer', backref='Phone')

def __init__(self, phone, customer_id, customer):
   self.phone = phone
   self.customer_id = customer_id
   self.customer = customer
```

Приклади запитів:

Додавання сутності Customer

```
Enter command: post/customers
Enter surname: Bill
Enter name: Gates
Enter father name: Allan
Enter favourites: Samsung/Apple
Done! ['Bill', 'Gates', 'Allan', ['Samsung', 'Apple']] was inserted!
Enter command:
```

Оновлення сутності Customer

```
Enter command: undate/customers/1100005
Enter surname (Enter empty row to skip): Gates
Enter name (Enter empty row to skip): 8111
Enter father name (Enter empty row to skip):
Enter favourites (Enter empty row to skip):
Customer with ID 1100005 was successfully updated
[1100005, 'Gates', 'Bill', 'Allan', ['Samsung', 'Apple']]
Enter command:
```

Видалення Customer`a

```
Enter command: delete/customers/1100005
All customers in ID range [1100005, 1100005] was successfully deleted
Enter command: |
```

Додавання сутності Goods

```
Enter command: post/goods
Enter name: Aser Nitro
Enter price: 20000
Enter discount: 0
Enter guarantee: 24
Enter category ID: 16
Done! ['Aser Nitro', '20000', '0', '24', '16'] was inserted!
Enter command:
```

Видалення сутності Category

```
Enter command: delete/categories/16
All categories in ID range [16, 16] was successfully deleted
Enter command:
```

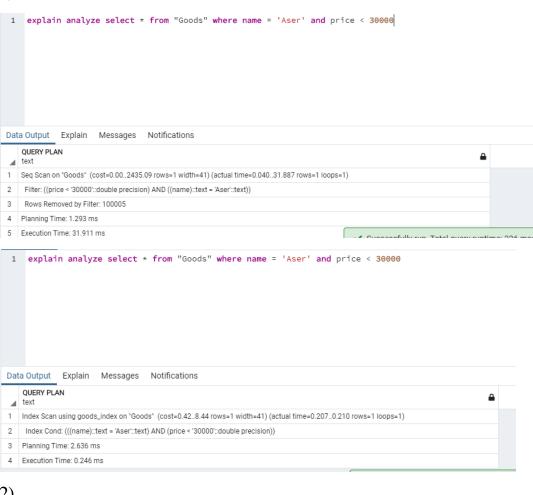
Видалення сутності Goods

```
Enter command: delete/goods/100034
All goods in ID range [100034, 100034] was successfully deleted
Enter command:
```

Завдання 2

Приклади запитів до та після індексування:

1)

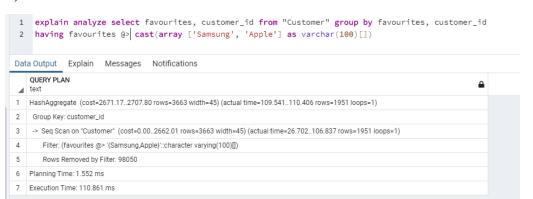

2)

3)

explain analyze select favourites, customer_id from "Customer" group by favourites, customer_id
having favourites @> cast(array ['Samsung', 'Apple'] as varchar(100)[])

QUERY PLAN text

| HashAggregate (cost=1519.33..1555.96 rows=3663 width=45) (actual time=9.507..10.283 rows=1951 loops=1)
| Group Key: customer_id |
| Recheck Cond: (favourites @> '{Samsung,Apple}'::character varying(100)[])
| Heap Blocks: exact=1074 |
| -> Bitmap Index Scan on customers_index (cost=0.00..51.47 rows=3663 width=0) (actual time=4.480..4.481 rows=1951 loops=1)
| Index Cond: (favourites @> '{Samsung,Apple}'::character varying(100)[])
| Recheck Cond: (favourites @> '{Samsung,Apple}'::character varying(100)[])
| Example Index Scan on customers_index (cost=0.00..51.47 rows=3663 width=0) (actual time=4.480..4.481 rows=1951 loops=1)
| Recheck Cond: (favourites @> '{Samsung,Apple}'::character varying(100)[])
| Recheck Cond: (favourites @> '{Samsung,Apple}'::character varying(100)[])
| Recheck Cond: (favourites @> '{Samsung,Apple}'::character varying(100)[])

4)

1 explain analyze select count(favourites) from "Customer" group by favourites

Індексування недоречно використовувати у випадках, коли таблиця бази даних містить малу кількість даних (<10000), оскільки на використання індексу також затрачаються ресурси, отже, у даному випадку доцільно використовувати звичайне послідовне сканування. Також, індекси рекомендовано використовувати на полях, які є незмінними протягом часу.

У перших трьох випадках індекси прискорюють виконання запитів, оскільки доступ до полів відбувається не через послідовний пошук, а за допомогою відповідного індекса. У останньому випадку система не використала індекси, оскільки на етапі, описаному в 3-му рядку запит повертає усі рядки із таблиці, отже, він не є ефективним.

Команди створення індексів:

BTree:

1 create index goods_index on "Goods" using btree(name, price)

GIN:

1 create index customers_index on "Customer" using gin(favourites)

Завдання 3

Текст тригера:

```
1 DECLARE
goods "Goods"%ROWTYPE;
3 BEGIN
    IF(TG_OP='INSERT') THEN
5
         IF (SELECT COUNT(\star) FROM public."Category" WHERE name = NEW.name) > 1 THEN
6
             RAISE EXCEPTION 'The category % is already added', NEW.name;
          ELSE
7
8
             RETURN NEW;
9
          END IF;
10
         FOR goods IN SELECT * FROM public. "Goods" WHERE category_id IS NULL LOOP
11
            IF OLD.parent_category_id IS NULL THEN
12
                 DELETE FROM public."Goods" WHERE goods_id = goods.goods_id;
13
14
                 UPDATE "Goods" SET category_id = OLD.parent_category_id WHERE goods_id = goods.goods_id;
15
             END IF;
16
         END LOOP;
17
18
     END IF;
19
      RETURN OLD;
20 END
```

Ініціювання тригера:

Insert

```
1 insert into "Category" (name, parent_category_id) values('Aser', 1)

Data Output Explain Messages Notifications

ERROR: ОШИБКА: The category Aser is already added CONTEXT: функция PL/pgSQL trigger_function(), строка 7, оператор RAISE

SQL state: P0001
```

Delete

```
delete from "Category" where category_id = 17
Data Output Explain Messages Notifications

DELETE 1

Query returned successfully in 252 msec.
```

Дані таблиці Goods до видалення:

4	goods_id [PK] integer	name character varying (200)	price real	discount real	guarantee integer	category_id integer
1	2	Aser	10000	0	24	17
2	32	Aser Aspire	10000	0	24	17
3	33	Aser Aspire	10000	0	24	17

Дані таблиці Category до видалення:

4	category_id [PK] integer	name character varying (100)	parent_category_id integer
1	1	Laptops	[null]
2	2	Phones	[null]
3	17	Aser	1

Дані відповідних таблиць після видалення:

4	goods_id [PK] integer	gr.	name character varying (200)	gr.	price real	discount real	g ?	guarantee integer	gr.	category_id integer	ø,
1		2	Aser		10000		0		24		1
2		32	Aser Aspire		10000		0		24		1
3		33	Aser Aspire		10000		0		24		1
4	category_id [PK] integer		name character varying (100)	ø	, parent_c	ategory_id	ø	,			
⊿ 1		1		ø		ategory_id	ø [nu				
1 2		1 2	character varying (100) Laptops	ø		ategory_id		11]			

Даний тригер відповідає за те, щоб після видалення сутності із таблиці Category, полям category_id присвоїлося значення parent_category_id видаленої категорії. Якщо parent_category_id = null, то усі товари видаляються зі сховища.

Аби даний функціонал було реалізовано, а усіх вимог до тригера дотримано, було додано допоміжний тригер before delete, який прибирав зв'язок по FK:

```
1 DECLARE
2   goods "Goods"%ROWTYPE;
3 BEGIN
4   UPDATE public."Goods" SET category_id = NULL WHERE category_id = OLD.category_id;
5   RETURN OLD;
6 END
7
```